אישים באגרות הראי"ה

הרב משה קליערס, רב טבריה

רב הקהילה האשכנזית בטבריה, מייסד וראש ישיבת "אור תורה" · תרל"ו–תרצ"ד (1876–1934)

6 אגרות

דברי הרב קוק ודברי הרב שלמה אבינר, ונוסח האגרות המלא

igrot.shlomo-aviner.net

בקצרה

הרב משה קליערס נולד בז׳ באדר תרל״ו (1876) בצפת, ונשא את בתו של רבי יהודה לייב קסטלניץ מטבריה. היה חסיד סלונים, ובשנת תר״ס ייסד את ישיבת "אור תורה" ליד ציון רבי מאיר בעל הנס ועמד בראשה. בשנת תרס״ט נבחר לרב הקהילה האשכנזית בטבריה.

בראשית שנת תרע״ד הצטרף למסע הרבנים במושבות עם הרב קוק והרב יוסף חיים זוננפלד. נפטר בכ״ג בשבט תרצ״ד (1934).

הרב קוק על הרב משה קליערס

בשנת השמיטה תר״ע (ראו בפרשת שמיטת תר״ע והיתר המכירה) הרב קוק משיב לרב קליערס שהמכירה שעשה חלה גם על מושבות יק״א והברון ועל חברת "גאולה", ומונה לפניו את הצירופים להקל (כרך א׳, אגרת שכג). השניים נשאו ונתנו בהלכה, אבל הרב קוק כותב שבימים ההם "אין עת האסף עדרי המחשבות לנצח ולפלפל בהלכה". באותה אגרת הרב קוק מחזק אותו בהנהגת הישיבה בטבריה נגד המלחשים (כרך א׳, אגרת שכט).

הרב קוק מעריך מאוד את ישיבתו, "אור תורה": הוא מעודד את תומכיה בהורודוק, ומעיד שהיא מתנהלת בהשגחת הרב קליערס, "שהוא ת״ח גדול בתורה ויראה" (כרך ב׳, אגרת תרכד). אליו ואל רבני הספרדים בטבריה כתב הרב קוק גם בתרע״ג (כרך ב׳, אגרת תק), ואליו הפנה את הפרשת התרומות ממשקי כנרת ודגניה (כרך ב׳, אגרת תקצז). אחרי שובו לארץ הרב קוק כותב לו שכשיסתדרו ענייניו בירושלים יכוננו יחד את "הסתדרות ירושלים" (כרך ג׳, אגרת תתקעג).

האגרות

כרך א׳, אגרת שכג: בשמיטת תר״ע: המכירה חלה גם על מושבות יק״א והברון ועל חברת "גאולה", ועוד צירופים להקל.

"והנה כח המכירה שעשיתי הוא עולה ג״כ על כל המושבות של יק״א והברון"

כרך א׳, אגרת שכט: דיון בחיוב תרומות ומעשרות, וחיזוק לרב קליערס בהנהגת הישיבה בטבריה.

"ואין עת האסף עדרי המחשבות לנצח ולפלפל בהלכה"

כרך ב׳, אגרת תק: אל הרב קליערס ורבני הספרדים בטבריה.

"כקש״ת מוהר״ר משה קליערס שליט״א"

כרך ב׳, אגרת תקצז: אל ד״ר יעקב טהון: את התרומות ממשקי כנרת ודגניה יפרישו בהודעה לרב קליערס בטבריה.

"ומכנרת ודגניה להרב ר״מ קליערס מטבריא"

כרך ב', אגרת תרכד: חיזוק התמיכה בישיבת "אור תורה" בטבריה, שבהנהגת הרב קליערס, ובקשה לא לשים לב למכתבי פלסתר.

"שהוא ת"ח גדול בתורה ויראה"

כרך ג', אגרת תתקעג: ברכת השנה והתנצלות על עיכוב התשובה. הרב קליערס יהיה מבוני "הסתדרות ירושלים".

"אבקש מטו מהדר"ג חביבי על מניעת תשובתי"

ראו גם

הפרשה: מסע המושבות בגליל (תרע"ד). (לפרשה)

תולדות הרב משה קליערס. ("רבי משה קלירס", המכלול)

נוסח האגרות – עם ביאור

6 האגרות שבהן נזכר הרב משה קליערס, לפי סדר הכרכים, כל אחת עם התמצית שלה. הביאור משולב בתוך נוסח האגרות: בסוגריים מרובעים, באות קטנה ועל רקע תכלת. הוא אינו חלק מלשון האגרת

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת שכג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ט"ז מנחם אב תר"ע - רחובות **נמען:** הגאון ר' משה קליירס, אב בית דין טבריה

המכירה שעשה הרב קוק חלה גם על מושבות יק"א והברון ועל חברת 'גאולה'. במושבות הגליל סמך על הרב טודרוס מראש פינה. אין לבטל קולא שהורו הזקנים כל עוד לא עמד בית דין ובטלה (ירושלמי). עוד צירופים להקל: שיטת הרז"ה וסיעתו שאין שמיטה כלל בזמן הזה, ספק מניין השנים (כפתור ופרח), ו'ארנונא' (הלכות ארץ ישראל המיוחסות לטור).

עיקרי הדברים

- היקף המכירה.
- אין לבטל קולא של זקנים.
- צירופי היתר: הרז"ה, ספק המניין, ארנונא.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], רחובות ת"ו[2], ט"ז מנ"א[3] תרע"ן.

שלו'[4] וברכה לכ'[5] ידינ"ע[6], הרב הגאון המפורסם לשו"ת[7] סוע"ה[8] אוצר תוי"ר[9] מו"ה[10] משה קליערס [הרב משה קליערס, רבה של טבריה] שליט"א[11], הגאב"ד[12] דעה"ק[13] טבריא והגליל ת-ו.

אדשה"ט[14] באה"ר[15].

מכתב כתר"ה[16] היקר הגיעני, בהיותי יושב פה במושבה רחובות ת"ו. והנה כח המכירה שעשיתי הוא עולה ג"כ[17] על כל המושבות של יק"א[18] והברון, וחברת "גאולה" ג"כ בכלל ע"פ[19] הרשאות ראשי המנהלים כראוי. ולדעתי אין להרעיש עולם ע"ז[20] בענין שביעית בזה"ז[21], שכ"כ[22] רבו בו הצדדים להקל, במקום דחק והפסד ותיקון הישוב. ובאמת במושבות הסמוכות עשיתי ג"כ הרשאות מיוחדות, שבאו עה"ח[23] ג"כ האכרים הפרטיים כולם, ואפי'[24] אותם שהם תחת רשות הברון ויק"א[25], לרווחא דמילתא. אך על המושבות הגליליות כתב לי ידידי הרה"ג[26] ר'[27] טודרוס הכהן [ראו (כרך א', אגרת ר)] נ"י[28] מראש פינה, שהוא הוחזק כבר לעשות את תיקון המכירה שלהם ע"פ ההוראה המוסכמת מאז, כמובן שסמכתי עליו, וכפי הנראה עשה בלא הרשאות מיוחדות מהפרטיים, מפני שכן הי'[29] המנהג בשמיטות שקדמו, באותן השייכות להברון ושתחת יק"א, שנמכרו ע"פ הפקידות. וכמובן אין להרהר אחר מה שכבר הורו זקנים, שאפי'[30] קולא שהונהגה מפני טעם, שעבר הטעם, ג"כ אין מבטלים אותה כ"ז[31] שלא עמד ב"ד[32] ובטלה, כהא דירושלמי פ' במ"ד, [ירושלמי שבת, פרק במה מדליקין] אהא דטבילת פתילה בשמן שריפה לבת ישראל, שהותרה בשעת משלחת זאבים, ולא עמד ב"ד אחר ובטלה, וק"ו[33] כ"ז שהטעם נוהג. ונהי שמי שאינו מוכרח, ויכול להשתמט מהורות בזה, אין לנו למושכו בעל כרחו, אבל לערער על מה שנעשה ודאי אין כדאי.

וכבר כתבתי לכמה גדולים, שבזמן הזה אם יסמכו על דעת הרז"ה[34] וסיעתו, [רבי זרחיה הלוי, בעל "המאור"] שלא הי' היחיד בדבר, כמבואר מלשון הר"ן[35] בגיטין [פירוש הר"ן על הרי"ף, גיטין לו] במקומו שהיו כמה

חכמים בעלי דעה זו, שבזה"ז[36] שאין יובל, אפי'[37] מדרבנן, מצד ביטול בי"ד[38] הגדול, אין שמיטה נוהגת כלל אפי' מדרבנן, אין כח בידנו למחות בידם כעת שנתרבה הדחק למעלה ראש בענין זה ע"י[39] התרבות הישוב החדש. והראב"ד[40], שעליו כתב הרמב"ן[41] שחזר בו, אין חזרתו ברורה כלל, וכמו שכתבתי קצת מזה במבוא לשה"א[42]. [המבוא לספרו של הרב קוק "שבת הארץ"] ויותר מזה הוכחתי לעצמי, ולא רציתי להעלות על הכתב ברבים, שלא להחליש הענין משום כבוד אל' הסתר דבר. נוסף ע"ז אין אנו יכולים לבטל לגמרי הספק של מנין השנים, שלא הי' אצל הראשונים, שכ"א החזיק בשיטה ברורה שלו, ואנו לא נדע כ"כ[43] ברור למי מקדושים נפנה. ואע"פ[44] שהוסכם להתנהג כמנהג הגאונים, אין המנהג מברר את הספק לגמרי, שבימי בעל "כפתור ופרח" [רבי אשתורי הפרחי, חוקר ארץ ישראל במאה ה-14] היו מסופקים, וקצתם היו נוהגים בשנה זו וקצתם בשנה אחרת, הרי שלא הי' בידם מנהג קבוע לגמרי ונפסקה בזה הקבלה. וכבר הזכיר המבי"ט[45] ג"כ צירוף זה, של ספק השנים. וחוץ מזה נוסף לנו מה שכתב בהי' א"י[46] המיוחס להטור, שכשיש ארנונא אין קדושת שביעית כלל על הארץ מדינא, וחזי לאצטרופי לכל הנ"ל[47] בשעה"ד[48]. ע"כ[49] לע"ד[50] ראוי להרגיע ישראל, ובצירוף המכירה הנהוגה שלא לערער כלל וכלל, ולכה"פ[51] להעלים עין, ודי הטוב יכפר בעד כי כל כונתנו היא לש"ש לטובת ענייי עם ד' וטובת ישוב אה"ק[52]. והנני בזה ידי"ע[53] דוש"ת[54] באה"ר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

הס' אכתב לשלח לכ"ג ידי"נ[55] שליט"א, וא"צ[56] לכל תשלומין, וקבלת אדם חשוב נתינה היא, ובפרט שקבלתי ממר שי'[57] את ספרו היקר.

ידי"ע הנ"ל

---

1. ב"ה - ברוך השם
2. ת"ו - תבנה ותכונן
3. מנ"א - מנחם אב
4. שלו' - שלום
5. לכ' - לכבוד
6. ידינ"ע - ידיד נפשי עוז
7. לשו"ת - לשם ולתפארת
8. סוע"ה - סיני ועוקר הרים
9. תוי"ר - תורה ויראה
10. מו"ה - מורנו הרב
11. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
12. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
13. דעה"ק - דעיר הקודש
14. אדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
15. באה"ר - באהבה רבה
16. כתר"ה - כבוד תורתו רום הדרתו
17. ג"כ - גם כן
18. יק"א - יק"א (חברת ההתיישבות היהודית)
19. ע"פ - על פי
20. ע"ז - על זה

21. בזה"ז - בזמן הזה
22. שכ"כ - שכל כך
23. עה"ח - על החתום
24. ואפי' - ואפילו
25. ויק"א - ו + יק"א: יק"א (חברת ההתיישבות היהודית)
26. הרה"ג - הרב הגאון
27. ר' - רבי
28. נ"י - נרו יאיר
29. הי' - היה
30. שאפי' - שאפילו
31. כ"ז - כל זה
32. ב"ד - בית דין
33. וק"ו - וקל וחומר
34. הרז"ה - הרב רבי שמות שמתחילים באותיות ז, ה (למשל: זאב + הלל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
35. הר"ן - רבנו נסים
36. שבזה"ז - שבזמן הזה
37. אפי' - אפילו
38. בי"ד - בית דין
39. ע"י - על ידי
40. והראב"ד - ורבי אברהם בן דוד
41. הרמב"ן - רבי משה בן נחמן
42. לשה"א - לשבת הארץ (ספרו של הרב)
43. כ"כ - כל כך
44. ואע"פ - ואף על פי
45. המבי"ט - רבי משה מטראני
46. א"י - ארץ ישראל
47. הנ"ל - הנזכר לעיל
48. בשעה"ד - בשעת הדחק
49. ע"כ - על כן
50. לע"ד - לעניות דעתי
51. ולכה"פ - ולכל הפחות
52. אה"ק - ארץ הקודש
53. ידי"ע - ידידו עוז
54. דוש"ת - דורש שלומו ותורתו
55. ידי"נ - ידיד נפשי
56. וא"צ - ואין צריך
57. שי' - שיחיה

אגרות הראי"ה – כרך א' – אגרת שכט

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"א אלול תר"ע - יפו **נמען:** הגאון ר' משה קליירס, אב בית דין טבריה

דחיית חילוק הלכתי בעניין חיוב תרומות ומעשרות: לשון הרמב"ם 'בזמן שכל ישראל שם' מורה על המשך, ולא רק על הכניסה. הרב קוק מחזק את הרב קליירס בניהול הישיבה בטבריה נגד המלחשים, ובטוח שבינו לבין הרב נ' יהיה שלום אם אנשי השוק לא יתערבו.

עיקרי הדברים

- דיון בחיוב תרומות ומעשרות.
- תמיכה בישיבת טבריה.
- שלום בין תלמידי חכמים.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"א אלול תרעי"ן. [כ"א אלול תר"ע (1910)]

שלו'[4] רב וברכת השנים לכבוד ידיד יקר מפנינים. הרב הגאון החו"ב[5] סוע"ה[6] כליל תפארת תוי"ר[7] טהורה מוהר"ר[8] משה קליערס [הרב משה קליערס, רב הקהילה האשכנזית בטבריה וראש ישיבת "אור תורה" שליד ציון רבי מאיר בעל הנס; מחבר "תורת הארץ"] שליט"א[9], הגאב"ד[10] דעה"ק[11] טבריא ת"ו והגליל יצ"ו[12].

כוח"ט[13] וכט"ס[14].

יקרת מכתב כתר"ה[15] הגיעני. ואין עת האסף עדרי המחשבות [על פי בראשית כט, ז: "לא עת האסף המקנה"] לנצח ולפלפל בהלכה, וקשי עתיקא, [ודברים קשים וישנים (ארמית)] ביחוד שחילוקו דמר, שאחר שכבר היו כל יושביה בכיבוש לא תלוי עוד חיוב תרומ"ע[16] בהמשך היות כולם עלי'[17], שע"ז[18] בנוי' היא השגתו, לא משמע כן מלשון הרמב"ם[19], שכתב "ובזמן שכל ישראל שם". [רמב"ם, הלכות תרומות א, כו: חיוב תרומות ומעשרות מן התורה תלוי בזמן שכל ישראל שם; ובכך תלויה שאלת חיובם בזמן הזה] שמורה על ההמשך לא על הכניסה לבד. ועל שאר דברי פלפול, אשר הגה רוחו הטהור, אין הזמן מוכשר לעיין, ואת כתר"ה הסליחה.

ובנידון הישיבה הקדושה, שכתר"ה[20] שי'[21] עומד בראשה, [ישיבת "אור תורה" בטבריה, שייסד הרב קליערס בשנת תר"ס] לנהלה ולשגבה בקדושת תורה ויראת ד' ברה, תמיהני מי הוא זה אשר ישים לב לקול מלחשי לחישות מטילי מום בקדשים. וב"ה[22] אתמחי גברא [החוזק האיש (כנאמן) – לשון התלמוד (שבת סא)] כתר"ה בשער בת רבים, [שיר השירים ז, ה] ובודאי יעמדו לימינו כל גדולי דורנו הגאונים הצדיקים יצ"ו, לשמור משמרת הקדש מסח כאשר היתה עד כה. והנני ג"א[23] נטפל לעושי מצוה [על פי מכות ה: מדין "הנטפל לעוברי עבירה" למדו שהנטפל לעושי מצוה כעושה מצוה] לחזק ידיו בקודש. והי'[24] זה שלו' וברכה באה"ר[25], כנה"ר[26] ונפש מיחל ומצפה לתשועת ד' על עמו ונחלתו במהרה בימינו בקרוב,

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ״ב[27]. בטח לבי, שמצד ת״ח[28] עצמם, כת״ר[29] שי׳ והרב ר״נ נ״י[30], שלו׳ אמת יהי׳[31] ביניהם, אם לא יכנסו בענין זה אנשי השוק ויושבי קרנות, [על פי ברכות כח: "ולא שמת חלקי מיושבי קרנות"] המביאים קטיגוריא בין ת״ח, כמו שהדבר מצוי בעוה״ר[32]. ודי׳ ישפת שלו׳ [על פי ישעיהו כו, יב] על עמו ועל יראיו. הנ״ל[33]

---

1. ב״ה - ברוך השם
2. עה״ק - עיר הקודש
3. ת״ו - תבנה ותכונן
4. שלו׳ - שלום
5. החו״ב - החריף ובקי
6. סוע״ה - סיני ועוקר הרים
7. תוי״ר - תורה ויראה
8. מוהר״ר - מורנו הרב רבי
9. שליט״א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
10. הגאב״ד - הגאון אב בית דין
11. דעה״ק - דעיר הקודש
12. יצ״ו - ישמרה צורה ויחייה
13. כוח״ט - כתיבה וחתימה טובה
14. וכט״ס - וכל טוב סלה
15. כתר״ה - כבוד תורתו רום הדרתו
16. תרומ״ע - תרומות ומעשרות
17. עלי׳ - עליה
18. שע״ז - שעל זה
19. הרמב״ם - רבי משה בן מימון
20. שכתר״ה - שכבוד תורתו רום הדרתו
21. שי׳ - שיחיה
22. וב״ה - וברוך השם
23. ג״א - גם אני / גם אנו
24. והי׳ - והיה
25. באה״ר - באהבה רבה
26. כנה״ר - כנפשו הרמה
27. נ״ב - נכתב בצד (תוספת למכתב)
28. ת״ח - תלמידי חכמים
29. כת״ר - כבוד תורתו
30. נ״י - נרו יאיר
31. יהי׳ - יהיה
32. בעוה״ר - בעוונותינו הרבים
33. הנ״ל - הנזכר לעיל

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תק

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ' שבט תרע"ג - יפו **נמען:** הרב משה קליערס ורבני הספרדים בטבריה

בעניין חלוקת הנדבות מיפו לנצרכי טבריה: אם הספרדים מסכימים, גם האשכנזים מסכימים שהכול יחולק שווה בשווה, בלי הבדל עדות. 'האחווה והשלום... גדולה מכל הקפידות של דקדוקי כספים'. בהערה לרב זריהן: אינו מכיר ספר 'חוכמתא רבתא דשמואל'.

עיקרי הדברים

- חלוקה שווה בין ספרדים לאשכנזים.
- אחווה מעל דקדוקי כספים.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ' שבט תרע"ג[4]

לכבוד ידי"נ[5] הרבנים הגאונים, מאורי אור בתורה וביראת ד' טהורה.

כקש"ת[6] מוהר"ר[7] משה קליערס [הרב משה קליערס, רבה של טבריה] שליט"א[8], הגאב"ד[9] דכללות אשכנזים דעה"ק[10] טבריא ת"ו, וחו"ר[11] כללות הספרדים [וחכמי ורבני העדה הספרדית] יצ"ו[12], לכולם עתרת ברכה ושלו[13], ולמאן דחזי לי, [ולמי שראה אותי (ארמית)]

ביחוד, מיודעי ומכירי הרב הגאון מוהר"י[14] זריהן [הרב יעקב זריהן, מרבני טבריה הספרדים] שליט"א, ברכה מיוחדת באה"ר[15].

אחדשה"ט[16] באה"ר,

בדבר שני כתובים הבאים כאחד מכתבי קדשם ע"ד[17] חילוק הנדבות דפעה"ק[18] ת"ו בין הנצרכים שבקהילות הספרדים והאשכנזים. דעתי העני' מסכמת, שאם מצד הספרדים אין מניעה שכל המקובץ יחולק שוה בשוה, לפי הסכמת נבררים משני הצדדים, ובלא קפידא על הכרעת המנדבים בריבויים, בלא הפרש בין אשכנזים לספרדים, גם דעתנו מסכמת לזה, שמצד כללות האשכנזים לא תהי'[19] בזה שום קפידא. והאחוה והשלו'[20] הכללי, וההוראה המעשית שהננו כולנו אחים בני אב אחד אבינו שבשמים ב"ה היא גדולה מכל הקפידות של דקדוקי כספים ודומיהן, והשי"ת[21] ישפת שלו'[22] רב על עמו ועל יראיו וחושבי שמו, ויאושרו כולם בארץ חמדה לאורך ימים טובים, ונזכה מהרה לאור גאולה ותשועת עולמים, כנה"ר[23] ונפש קשור באהבתם ודוש"ת[24] באה"ר,

הק' אברהם יצחק ה"ק

לכ'[25] הה"ג[26] ר"י זריהן נ"י[27],

ס' "חוכמתא רבתא דשמואל" לא ראיתי, ואולי כונתו ע"ס[28] "חוכמתא רבתא דשלמה" או על "ברייתא דשמואל הקטן". ["ברייתא דשמואל", חיבור קדום באסטרונומיה] ויברר נא כת"ר[29] דבריו בטובו.

ידי"ע הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. ידי"נ - ידיד נפשי
6. כקש"ת - כבוד קדושת שם תפארתו
7. מוהר"ר - מורנו הרב רבי
8. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
9. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
10. דעה"ק - דעיר הקודש
11. וחו"ר - וחכמים ורבנים
12. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
13. ושלו' - ושלום
14. מוהר"י - מורנו הרב רבי שם שמתחיל באות י (כגון יעקב / יצחק / יוסף / יהודה / ישראל) - הפירוש המדויק תלוי בשם האדם
15. באה"ר - באהבה רבה
16. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
17. ע"ד - על דבר
18. דפעה"ק - דפה עיר הקודש
19. תהי' - תהיה
20. והשלו' - והשלום
21. והשי"ת - והשם יתברך
22. שלו' - שלום
23. כנה"ר - כנפשו הרמה
24. ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו
25. לכ' - לכבוד
26. ההי"ג - הרב הגאון
27. נ"י - נרו יאיר
28. ע"ס - על ספר
29. כת"ר - כבוד תורתו

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תקצז

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ו אלול תרע"ג - יפו **נמען:** ד"ר יעקב טהון

הרב קוק מודה על הסיוע לתיקון היבול בחוות. הרב קוק מבקש שבזמן הגמר יודיעו ממרחביה לרב מרקוס בחיפה, ומכנרת ודגניה לרב קליערס בטבריה, כדי שישלחו ממונים לעשר. הרב קוק מבקש מאה פרנק להוצאות, ושיתקינו מקווה כשר בבית המרחץ במרחביה.

עיקרי הדברים

- עישור במרחביה, כנרת ודגניה.
- מקווה במרחביה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], כ"ו אלול תרע"ג[4]

אדון נעלה ונכבד מר ד"ר[5] טהון [ד"ר יעקב טהון, סגנו של רופין ב"משרד הארצישראלי"] נ"י[6], שלו.

אדוני החביב,

אתכבד להביע לכ'[7] את רגשי תודתי על הסיוע אשר נתן לנו בעבודת תקון יבול החוות ע"י[8] שלוחנו הרב ר'[9] בנציון נ"י.

כעת אבקשו לכתוב למרחביה, כנרת ודגניה, אשר בעת היות שם השליח הרב הנ"ל[10], עוד לא היתה התבואה מוכנה, שבזמן גמר מלאכת התבואות יואילו להודיע ממרחביה להרב ר"ב מרקוס מחיפה, [הרב ברוך מרקוס; ראו (כרך ב', אגרת תקפ)] ומכנרת ודגניה להרב ר"מ[11] קליערס מטבריא, [הרב משה קליערס, רבה של טבריה] והרבנים הנ"ל ישלחו את הממונים לתקן את התבואה כדין תוה"ק[12], למען יהיה יבול אחינו באה"ק[13] כשר לכל ישראל.

כן ייטיב נא למסור סך מאה פרנק להרב ר"ב המוכ"ז[14], בעד הוצאות הממונים מחיפה ומטבריא.

גם זאת אדרוש מכבודו לתקן בבית המרחץ שבמרחביה מקוה-טהרה כשרה כדת, וזה יעלה כעת להוצאה קטנה, כמדומה רק מאה פרנק או מעט יותר ומה טוב היה אם יכבדני כבודו בבקורו, לקחת דברים בענין נכבד זה פא"פ[15].

ברגשי כבוד וברכת השנה,

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ג - השנה תרע"ג (1912/1913)
5. ד"ר - דוקטור

6. נ"י – נרו יאיר
7. לכ' – לכבוד
8. ע"י – על ידי
9. ר' – רבי
10. הנ"ל – הנזכר לעיל
11. ר"מ – ראש מתיבתא
12. תוה"ק – תורתנו הקדושה
13. באה"ק – בארץ הקודש
14. המוכ"ז – המוסר כתב זה
15. פא"פ – פנים אל פנים

אגרות הראי"ה – כרך ב' – אגרת תרכד

תמצית האגרת

תאריך ומקום: ב' טבת תרע"ד - יפו **נמען:** יראי ה' בקהילת הורודוק

הרב קוק מחזק את תמיכתם בישיבת 'אור תורה' בטבריה, שבהנהגת הרב משה קליערס וגבאים נאמנים, ומבקש לא לשים לב למכתבי פלסתר. בחודש שעבר ביקר בה עם רבני ירושלים והתענג על אור התורה של התלמידים.

עיקרי הדברים

- תמיכה ב'אור תורה'.
- כתבי פלסתר.
- ביקור בישיבה.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], עה"ק[2] יפו ת"ו[3], ב' טבת תרע"ד[4]

כ'[5] היקרים יראי ד' וחושבי שמו בק' הארדאק [הורודוק] יצ"ו[6], שלו'[7] וברכה מקודש

הגיעני מכתבם ע"ד[8] ישיבת "אור תורה" בטבריא [ראו (כרך ב', אגרת תקצז)] ת"ו. והנני לחזק את ידם לעבוד עבוה"ק[9] לטובת הישיבה הקדושה ההיא, מתנהלת בהשגחת הרב הגאב"ד[10] דעה"ק[11] הנ"ל[12] מוהר"ר[13] משה קליערס [הרב משה קליערס, רבה של טבריה] שי'[14], שהוא ת"ח[15] גדול בתורה ויראה ומדות יקרות, וע"י[16] גבאים נאמנים יראי ד' ות"ח[17]. ולא יתנו שום ערך לכתבי פלסתר שמפיצים דברי כזב. והשי"ת[18] יטהר לבב כל שאר עמו לתת כבוד לשמו ולתוה"ק[19]. והי'[20] זה שלו' וברכה מאדמת הקודש כנה"ר[21],

הק' אברהם יצחק ה"ק

נ. ב. בחודש העבר זיכני השי"ת[22] להיות בעה"ק[23] הנ"ל, והיינו ג"כ[24] עם סיעת קודש של רבנים מגדולי ירושת"ו[25], בישיבה הקדושה הנ"ל והתענגנו על אור התורה והיראה של ת"ח המצויינים אברכים ובחורים מצויינים מגודלים בקדושה ביראת ד' ושקידת התורה, יראו ישרים וישמחו. הנ"ל

1. ב"ה - ברוך השם
2. עה"ק - עיר הקודש
3. ת"ו - תבנה ותכונן
4. תרע"ד - השנה תרע"ד (1913/1914)
5. כ' - כבוד
6. יצ"ו - ישמרה צורה ויחייה
7. שלו' - שלום
8. ע"ד - על דבר
9. עבוה"ק - עבודת הקודש
10. הגאב"ד - הגאון אב בית דין
11. דעה"ק - דעיר הקודש

12. הנ"ל - הנזכר לעיל
13. מוהר"ר - מורנו הרב רבי
14. שי' - שיחיה
15. ת"ח - תלמידי חכמים
16. וע"י - ועל ידי
17. ות"ח - ותלמידי חכמים
18. והשי"ת - והשם יתברך
19. ולתוה"ק - ולתורתנו הקדושה
20. והי' - והיה
21. כנה"ר - כנפשו הרמה
22. השי"ת - השם יתברך
23. בעה"ק - בעיר הקודש
24. ג"כ - גם כן
25. ירושת"ו - ירושלים תבנה ותכונן

אגרות הראי"ה – כרך ג' – אגרת תתקעג

תמצית האגרת

תאריך ומקום: כ"ח אלול תרע"ט - ירושלים **נמען:** הרב משה קליערס, רב טבריה

ברכת השנה והתנצלות על עיכוב תשובותיו. כשיסתדרו ענייניו בירושלים יתכנסו לכונן את 'הסתדרות ירושלים', והרב קליערס יהיה מהבונים.

עיקרי הדברים

- ברכת השנה.
- הזמנה להסתדרות.

נוסח האגרת עם ביאור

ב"ה[1], כ"ח אלול עטר"ת[2], עה"ק[3] ירושלים ת"ו[4].

שפעת שלו'[5] וברכת השנים וכוח"ט[6] לכ'[7] ידיד יקר מפנינים הרב הגאון המובהק צדיק ונשגב סוע"ה[8] מו"ה[9] משה קליערס [הרב משה קליערס, רבה של טבריה; ראו (כרך ב', אגרת תרכד)] שליט"א[10] הגאב"ד[11] דעיה"ק[12] טבריא ת"ו. אחדשה"ט[13] באה"ר[14].

עם ברכתי המלאה אהבה עזה עמוקה להדר"ג[15] שליט"א בכוח"ט[16] לאוי"ט[17] ורוממות קרן קדושת ישראל ותוה"ק[18] באור ד' על אדמת הקודש, אבקש מטו מהדר"ג[19] חביבי על מניעת תשובתי על איזה מכתבים שקבלתי ממנו, מפני העומס והטרדה, ואת מדת טובו הסליחה. אקוה בעה"י[20] כשירחיב ד' לנו ויסודרו ענינינו פעה"ק[21] ת"ו ברחמיו המרובים נתכנס יחד לעבוד עבודת כנוסנו הקדוש לרומם דגל ירושלים ולכונן את ההסתדרות הקדושה בקדושת אור מלך חיים הבוחר בעם קדשו לעד ובארץ חמדתו לעולמים, "הסתדרות ירושלים", [ראו (כרך ג', אגרת תתע)] וכתר"ה[22] יהי'[23] בעה"י מהבונים והמחזקים את ידי הנושאים את דגל הקודש לשם ולתהלה ולתפארת, להיות לפינת יקרת ולמסלול ודרך הקודש של צמיחת ישועת אמת לעם הקודש גאולי ד' על אדמת הקודש אשר נאהב סלה. והי'[24] זה שלו' וברכת אהבה נאמנה בכוח"ט בספרן שצ"ג כנה"ר[25] ונפש ידי"ע[26] צמיד אהבתו ודוש"ת[27],

הק' אברהם יצחק ה"ק

1. ב"ה - ברוך השם
2. עטר"ת - השנה תרע"ט (1918/1919) - כתובה במילה "עטרת"
3. עה"ק - עיר הקודש
4. ת"ו - תבנה ותכונן
5. שלו' - שלום
6. וכוח"ט - וכתיבה וחתימה טובה
7. לכ' - לכבוד
8. סוע"ה - סיני ועוקר הרים
9. מו"ה - מורנו הרב
10. שליט"א - שיחיה לאורך ימים טובים אמן
11. הגאב"ד - הגאון אב בית דין

12. דעיה"ק - דעיר הקודש
13. אחדשה"ט - אחרי דרישת שלומו הטוב
14. באה"ר - באהבה רבה
15. להדר"ג - להדרת גאונו
16. בכוח"ט - בכתיבה וחתימה טובה
17. לאוי"ט - לאורך ימים טובים
18. ותוה"ק - ותורתנו הקדושה
19. מהדר"ג - מהדרת גאונו
20. בעה"י - בעזרת השם יתברך
21. פעה"ק - פה עיר הקודש
22. וכתר"ה - וכבוד תורתו רום הדרתו
23. יהי - יהיה
24. והי - והיה
25. כנה"ר - כנפשו הרמה
26. ידי"ע - ידידו עוז
27. ודוש"ת - ודורש שלומו ותורתו